

Èce de dône ori in septemana: Joi-a si Domineca; èra candu va pretinde importanta materieloru, va esî de trei sèu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune
pentru Austria:
pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 4 „ „ „
„ patriariu „ „ . . . . . 2 „ „ „
pentru Romania'a si strainetate:
„ anu întregu . . . . . 12 fl.
„ diumetate de anu . . . . . 6 „ „ „

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-dreptulu la Redactiune Afte-Postgasse Nr. 1. unde sunt a'ce adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sèu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi; èra cele anonime nu se vor publicã.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 80 cr. pent. una data se antetipa.

Invitare de prenumeratiune

pentru

ALBINA.

Cu 1 juliu s. v., incependu-se alu II. semestru alu anului curinte, deschidemu prenumeratiune noua.

Albin'a va continuã casî pana acum, remanendu si conditiunile de prenumeratiune totu acelea-si, adeca:

pentru Austria:

pe anu anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
„ patriariu „ „ . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania'a:

pe anu anu întregu . . . . . 12 fl. (2 galbeni)
pe diumetate de anu . . . . . 6 fl. (1 galbeni)

Redactiunea.

Pesta, 13/25 ciresieriu 1870.

Congresulu serbiloru, in siedinti'a de ieri (cum o descrie unu telegramu in „P. Ll.“) tratã caus'a comuneloru amestecate.

Acî e vorba de „comune amestecate“ intru intielesu serbescu, adeca de acele comune in cari ierarchi'a serbesca n'au fosti serbi defelii, si asiã fora nici unu scripturu le predãse ierarchiei romane, dar acum congresulu serbiloru afirma cã sunt serbi prin acele comune si deci trebuescu reintorse ierarchiei serbesci. Numele acestoru comune sunt cunoscutu oo. cetitori din repõrtele nõstre despre congresulu serbescu, intre ele e d. e. si Logosulu.

Altele sunt „comunele amestecate“ intru intielesu romanescu, adeca acelea cari absolutu sèu in majoritate sunt romane, si cari tôte reclama se fie anesate la ierarchi'a romana, dar serbii, despretiundu reclamele, le tienu sub ierarchi'a serbesca, cãci legea nu ni-a desemnatu nici unu judetiu la care romanii se li pãta face procesu.

Vedemu dara cã sunt dõue concepte despre comune amestecate. Unulu e conceptulu serbiloru si altulu e alu romanilor. Sèu mai apriatu: catra comunele de sub ierarchi'a serbesca, cãte romanii le pretindu de amestecate, serbii mai stigmatiseza de amestecate si cãteva comune curatu romanesci, trecute dejã la ierarchi'a romana.

Romanii dara, restringu caus'a ca s'o impace mai curundu; èra serbii o estindu, prin ce se complica si se — amena.

„Amenarea“, — e scopulu fratiloru nostri serbi. In nrii trecuti publicaramu corespondintie de prin comunele amestecate, in cari infatisiandu-se autoritatea in fati'a locului ca se impace pre certanti, serbii nu vrura se dee fatia, si astu-feliu facura impacarea cu nepotintia, amenara caus'a.

„Amenarea“ e interesulu materialu alu serbiloru, cãci ei sunt in posesiunea fonduriloru si a comuneloru amestecate. Cu cãtu se amena caus'a mai multu, cu atãt'a densii tragu mai mari folõse materiali, — dar a buna sèma nu si folõse politice si natiunali.

Dar se revenimu la siedinti'a de ieri a congresului loru. Decisera o representatiune catra Imperatul, in carea se-lu rõge a sustiené statulu quo alu comuneloru amestecat, pana ce patriarculu ser-

bescu se va intielege cu mitropolitulu romanu despre acele comune amestecate cari sunt dejã trecute la ierarchi'a romana. — „Pana ce“, èca o conditiune prealabiã. Atãt'a in siedinti'a de ieri.

Cine nu scie cã pentru ce si au formatu serbii unu conceptu nouu si propriu despre „comune amestecate“, vede caus'a aci. Acestu nouu conceptu are se servesca de pretestu pentru a sustiené statulu quo, adeca pentru a sustiené pre serbi in posesiune.

Li s'a imparutu fratiloru nostri cã suntemu pre aprõpe de a ne impacã, de aceea aruncara intre noi si intre impacare gardulu „pana ce.“

Adeveratu cã dèca la locul com-petinte s'ar incuviintiã dorinti'a serbiloru, caus'a impacatiunei s'ar traganã cu anii, — pre candu apoi s'ar nasce alte conditiuni prealabile, totu atãtu de nebasate. —

La Zagrabia s'a numitu de arhiepiscopu canoniculu Michalovici, fostu preotu la honvidi. Densulu este ungu de nationalitate. Persõne emininti, intre cari episcopulu Strossmayer, fusera trecute cu vederea. Ast'a li se pare si crotiloru guvernamentali pre aspru. Unulu gatesce interelatiune in dieta. Dar dieta loru, desî deschisa, nu pãte tiene siedintie de lips'a deputatiloru. —

In Laitan'a niemtiloru, in alegerile de pana acum cadiura corifei Kaiserfeld, Curanda, Schindler, si invinse partiã noua liberala ce am caracterisat'o de unadi. Ce ne dõre e cã Schuselka, bra-vulu aperatoriu alu natiuniloru apesate, n'a voitu se primisca mandatu, desî alegatorii i-adresara repetite rogari. —

Nunciulu papale din Francia a datu de unadi unu diurnalu parisianu nisce informatiuni despre relatiunile intre Roma si Parisi. Acèsta procedura a S. Sale displacù Tuilerieloru, si se ascèpta in fie-care di ca diariulu oficialu se afirme dreptulu Franciei d'a nu publicã Rom'a nemica pe teritoriulu Franciei despre relatiunile francescu fora de invoirea Franciei, adeca dreptulu de „placetu regiu.“ Acestu dreptu, ce Francia l'are fatia cu Roma, nu s'a usuatu de multu. Renvierea lui, unii o splica asiã, cã Francia din punctu politicu ar avé de replicatu contra eventualei dogme de infalibilitate, deci nu va permite ca acèsta dogma se se publice in Francia.

Èrasi caus'a municipieloru.

Proieptulu regimului in asta cauza trecù prin sectiunile dietei si ajunse la comisiunea centrala

Intetirea, cu carea vedemu cã e tratatu acestu proieptu, nu ni dà timpu lungu de a-lu poté studiã cu de a menuntulu, — desî, de cãte ori ilu cetimu, pururia gasimu intr'insulu sminte nõue si nõue, ceea ce ar trebui se-i faca pe asia-numitiu parinti ai tierii unguerescu, a nu se pre grabi cu desbaterea ci se-si dee regasu a-lu curati de sminte, de multe nedreptatirile ce se facu democratiei si libertatei.

Dar nu li pèsa dumeloru. Grabescu in mani'a ac'es'ei abundantie de nedreptatiri (sèu dõra tocm'a cãci e abundantie?!). Pentru a caracterisã acèsta grabire, credemu cã ajunge se insemnãmu aci cã comisiunea centrala s'a vedutu odata necesitata a lucrã pana la ór'a a 11. de nõpte.

Demustraramu de unadi cã acestu proieptu este aristocraticu, centralisticu, absolutiscu si de natura a iritã intre sine natiunile patriei.

Inse ni scapase din vedere a vorbi

despre nisce urmari grele ce neaperatu pr se le aiba dõue mominte din proieptu, a nume:

I. Proieptulu favoresce, la compunerea comiteteloru municipali, aristocratia de bani, in daun'a egalitatei de drepturi.

Acèsta clasa de ómeni, de dupa natura lucrului e favorita de insasi averea intr'atãt'a, in cãtu in cele mai multe ori poporulu nu mai potù suferi aceste orori, remonstrã, demonstrã, frecari, conflicte scl.

De aci s'a datu ansa la nascerea eloru de comunismu si socialismu, de ori avutii se sparia atatu de tare.

La noi de acum nante, acèsta clasa de ómeni nu va fi favorita numai de natura lucrului, numai de averea ei, ci anca de altulu alu doile faptoru potinte: de legi positive.

Fie-care favoru, fie-care faptore favorabilu aristocratiei de bani, este cãte o loviturã pentru mass'a cea mare a poporulu, cãci ac'es't'a n'are bani.

Intrebãmu acuma: Dèca in alte tieri, unde aristocratia de bani a fostu favorita numã de unu faptore, si anca naturalu, adeca numai de averea ei, totusi s'au produsu conflicte, — ce va fi la noi unde vor favori duoi faptori, adeca si averea si legea positiva?!

Cei de pre acolo au capetatu numai cãte o loviturã si totusi nascocira comunismu si socialismu, — la noi unde se vor dõue lovituri, e tèmea de a se nasce unu hiper-socialismu.

Aceste morburu economice, ce pre aci le cunosceanu numai carturarii din carti, vor se le cunõsca de acum si popõrale, si anca din sentite.

Sunt popõra cari nu potù intielege reulu; dar candu ilu sentiescu, atunci sunt capacitate despre elu.

Chiar plutocratiei se facu nisce servitii numai dubie, candu prin asemene legi poporulu se agita in contra ei.

II. Nu mai putienu periculõse sunt umarile acelu momentu, ca proieptulu de lege favoresce aristocratia de nascere.

Vedemu dejã astadi cã posturile cardinali sunt ocupate mai numai de aristocrati, d. e. dintre cãte dieci de comit supremi sunt in tièra, nu scimu nici unu democrat. Va se dica, aristocratii sun favoriti preste mesura; suntemu dat pre man'a loru.

Democratia apesata, pana acum mai avea privilegiu se se restaureze unu picu pe la comitete, pre la tribunale unde aristocratia nu se indesã tare cãci — erã mi multu de lucru de cãtu remuneratiune.

Acum cã se inchide democratiei cale; catra comitete, óre unde se-si cerce unu picu de desdaunare? N'are unde!

Nadusita dara, democratia va cercã sefaca ceea ce facu tôte partitele politie pre cãte le nadusiesce puterea, adeca seesplodeze.

Èca pericululu ce ar urmã din primirei proieptului de lege alu regimului: eslosiune, sgudui.

Noi suntemu pentru validitatea democratiei pre calea pacii si a progresului. N'im dorî ca pretensiunile esorbitanti al aristocratiei magiare s'o silèsc la eslosiune, cãci asemene evinementu ar fi pre scumpu si aristocratiei si prosperitatei comune.

Ar fi durerosu pentru aristocratia, dèca dens'a n'ar scî fabul'a canelui cu carnea in gura, carele vediendu-si umbra in apa, i se parù cã carnea sociului sel e mai mare, sari la dens'a si scapandu pre a sa, — se pomeni cu nemic'a.

De la Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei represent. din 23 iunie.

Siedinti'a de astadi a fostu forte scurtã. — Intre petitiunile incurse se afia un'a a orasului Pesta pentru o lege municipala speciala, care cu tôte cele lalte se preda comisiunei petitiunale.

C. Ghyca observã, cã desi alegerea candidatiloru pentru postul de presiedinte la curtea de comptabilitate de statu anca poimane se va intemplã, totusi nu s'au facutu dispoziitiuni referitõrie la modalitatea actului de alegere neci in legea respectiva neci in ordin'a desbateriloru. Este dara de lipsa, a face pasiurile necesarie in privintia ac'es't'a naintea actului de alegere. Votarea feresce se fie secreta, si fiindu cã e vorba de o alegere atãtu de insemnata, recomanda a se tiene la asta alegere modalitatea aplicata la alegerea presiedintelui si vice-presiedintelui casei, adeca siedulele de votare se se numere in faci'a reprezentantiloru adunati. — Dorcesce apoi, ca alesii numai cu majoritate absoluta se pãta ajunge in list'a candidatiloru si, dèca unulu sèu cel'a laltu candidatu ar capetã numai relativa majoritate de voturi, se se faca alegere mai strinsa intre acei doi individi, cari proportionalminte au capetatu cele mai multe voturi.

Aduce dara unu proieptu de resolutiune, care contine parerile sale si lu recomanda casei spre consultare anca naintea actului de alegere.

Cas'a primesce proieptulu ac'es't'a cu unanimitate. Dupe ce proieptele de lege pentru calea ferata nordica si rescumperarea puntii de catene se primesce in a trei'a cetire definitiva, siedinti'a se inchide la 11 óre.

Siedinti'a casei representant. din 25 iunie.

Se presenta mai multe petitiuni pentru amenarea desbaterii proieptului de lege in caus'a municipieloru.

Dupa unele interelatiuni si responsuri din partea ministriloru, unu notarin alu casei de sus aduce legile votate acolo.

Comisiunea centrala reportèza in caus'a proieptului de lege pentru municipie. Se ordina tiparirea proieptului, si presiedintele recomanda a-lu pune la ordinea dilei pe 30 iunie. Cas'a primesce, in mani'a propunerii lui Simonyi care cerea amenare pana la sesiunea venitõria.

C. Tisza asterne unu proieptu de resolutiune in caus'a municipieloru (Se va tipari si desbate deodata cu proieptulu de lege in asta cauza.)

Acum se face votare pentru cei trei candidati de presiedinti la curtea de conturi.

La votarea prima Gajzãgõ singuru intruni majoritatea absoluta.

La votarea a dõua, intre Korizãmica si Weninger, reesi Korizãmica.

La votarea a treia intre Weninger si Suhaj, reesi Suhaj.

Astu-feliu deachistii fecera, de cãdiã Weninger (de nu vine nici in candidare), pentru carele a cortesitu si insusi Deák in clubulu seu propriu si organulu loru principale „P. Naplõ“ scrisse si astadi unu articlu weningeranu. Nu se supere Deák, cã dõra va mai de pati acestea.

Nõuele pretensiuni, ce serbii in congresulu loru, le fõrma a supr'a romaniloru.

Nisce crestini, iubitori de ospitalitate, primira in cas'a loru pe unu strainu caletoriu. Abia se incuibã strainulu, si-si arõgã suprematia. — Èca aci pre scurtu istori'a romaniloru cu serbii.

I am primitu intre noi, candu i-am vedutu fora casa fora mèsã, emigrandu in sus si jos, fora locu de capeteiu. Dar in locu de multãmãta, densii ne cuptusira secle întregi sub suprematia loru.

Noi vomu caută să realizăm ceea ce a disu unu barbatu demnu de amintire și gloriificare: „Uniti-ve în cuget și în simțiri.“

Unică noastră recompensă va fi bucuria ce vom simți-o vedindu că ni-a succedat a aduce oia perdută era-si la turmă de care se ținea. Și cu acestă ne vomu fali și alta remunerare nu vom dori.

Mai înainte de tôte inse este o necesitate urgentă de fapte, cari se probează lumii că veghiăm, fapte impune care se dovedescă curajulu și energiă noastră.

Fratiloru, noi nu suntemu încă în stare a ni realiză dorința. Junimea trebuie acuma se se prepare și se puna fundamentulu la edificiulu maretu pe care si-a propusu a lu redică, candu va ajunge a fi nedependinte.

Atunci va sustiené, ca prin graiu viu și prin fapte, prin puterile ei morale și materiale și în fine prin organe de publicitate pretensiunile noastre juste și drepturile sacre, cari sunt astadi usurpate de câtra alții, și pe cari le-amu mostenitu din mosi și stramosi.

Presentulu este în man'a celor a ce stau în fruntea nației și-si încordéza tôte puterile lor spre a salvă poporul; viitoriulu inse depinde de la junime, care va binecuvântă pre precedentii sei activi la opulu salvatoriu și maretu și imitandu exemplele lor bune, vor tiené totu odata comptu la cerintele timpulu de atunci luandu la realizarea propuselor ce si le-a facutu anca în junetie. Dee ceriulu ca se fie succésulu precum sunt propusurile.

Se sperăm Domniloru, că după putine aurori va aparé și stéu'a noastră pe orizontu și ne va conduce la castigarea pretensiunilor noastre juste și a drepturilor necontestabile.

Acéstă este Dömnuloru și Dömniloru convingerea junimei studiöse, și eu am fostu înarcatu a fi organulu expresiv alu simțiminteloru ei, și am espusu numai aceea, ce simte, dorește și promite ficcare-june.

Poftescu a me scusă dacă am detrasu pentru câte-va momente spiritele DVöstre de la obiectulu, care Vi-a facutu se ve adunati aici, ér' înainte de a termină dati-ni voea a mai espri-me încă simțimintele noastre cele mai viue de recunoscintie și multamire pentru onórea ce ni-ati facut'o, asistandu la modestă noastră petrecere.

Dupe aceste petrecerea a decursu în ordinea cea mai bune, remanendu-ne suverini placute.

Chesintiu, în 9 Iunie 1870.

(Caus'a crucei neromane, adevicate cu fort'a pe teritoriulu Bisericeii noastre romane din Chesintiu) este cunoscutu on. publicu cetitoriu cum s'a începutu și pana unde a ajunsu.

În cauza acéstă, ce se tragana de mai bine de unu anu, au esitu în 5/17 Iunie a. c. Rss. D. Protopopu Ionu Tieranu, înscitu de asist'ntii: Dlu Protopopu Iosifu Holosi, juratulu tit. Ladani și unu fiscalu aperatoriu alu lor (alu semi-aerbiloru.)

Ací si celu orbu a potutu vedé, că facotoriulu acelei crucei neromane si-au fostu facutu

deja onórea casei, cercetandu pre Dni asistintii suntemu espusi certelor, ignorantie si . . Mai de mai susu la timpulu seu, cari mai tardiu plange te, romane de ai unde si cui.

E. romanu crestinu.

De langa Muresiu 21 iunie.

Interpelatiune.

Catra intelegint'a romana din Comun'a Seitinu (Cttulu Cianadului.)

1. Dein ce cauza nu decretarati pana în momentul presinte limb'a romana de limb'a oficiala în Comun'a DVöstre curatu romana, în sensulu art. de legó XLIV. §. 20?

2. Vi-e intentiunea ace'a a o face séu ba?

3. Déca si nu, din ce cauza?

Speru că intelegint'a de acolo so va justifică fatia cu interpelatiunea mea, sciindu acea on. inteligintia că în ale ei mani sunt depuse destinile acelei Comuni.

Muresianulu.

Lugosiu, 21. Iunie 1870 n.

(Economia) În jurulu acéstă, suceta nepusa, pamentulu s'a intaritu asiá, cátu nu se mai póte lucrá. Numai gráulu, secar'a și ordiulu pe unde n'a tienutu ap'a asta primivóra, ni promitu unu secerisiu bunu. Porumbulu ovesulu, viile d'în caus'a secetei au remasu inderetru. Fenu destulu. Pómele se aréta în numeru micu. Prunii au avutu flor' nespusu de multe, dar au caditu tôte, prin urmare economii nostri, totu crescendu darile, în locurile nai muntóse vor patini fiindu-le acestea comeciulu. Rachi'a curata se cumpera cu 1 fl. 30 cr. gradulu. Gráulu, porumbulu, ovesulu abii se mai afla în tergu. În acceptare pana la tónna se cumpera: Gráulu cu 12 fl., Cucurudiulu cu 9 fl. sínégulu.

În anulu venitoriu — se prevede — va f saracia mare în bucate. Grigiti economiloru!

41.
14.

Publicatiune.

Cu privire la ace'a: că protopresviterii și subalternele corporatiuni bisericesci, publicarile lor oficiöse, mai alesu cele de concursu le facu candu pe calea unuia, candu pe a altuia din diurnalele romane, — s'au facutu aicia propunere, pentru a se alege un'a dintre foile periodice romane, carea se fie considerata ca organu obligativu pentru publicarile oficielor bisericesci, și la care se póta reflectá mai usioru cei interesati.

Primindu-se acéstă propunere, diurnalulu romanu „Albina“ pana la alta regulare s'au decretatu aicia de organu obligativu pentru tete publicarile concursurilor.

Ce se aduce la cunoscintia publica, cu acea însemnare: că prin dispusctiunea presine nu e opritu a se folosi oficiile bisericesci pe langa diurnalulu „Albina“ și de alte foi periodice.

Oradea-mare, 4. Iunii, 1870.

Consistoriulu gr. orient. Oradani.

37
6

Cu privire la §§. 119 și 140 ai statutulu organicu, e alesu de secretariu la acestu Consistoriu în modu provisoriu Nicolau Zsigre, practicantulu de dreptu în Oradea mare; carele după depunerea juramentulu a si intratu delocu în functiune. — Ce'a ce se aduce la cunoscintia publica.

Oradea-mare, 4 Iunie 1870.

Consistoriulu gr. or. Oradani.

38
7

Cu privire la §§. 119 și 140 ai statutulu organicu, e alesu de fiscalu la acestu consistoriu avocatulu din Oradea-mare și asesorulu consistoriale mirónu la senatulu scolasticu, Ioanu Fasie, carele a si primitu acéstă provincia. — Ce'a ce se aduce la cunoscintia publica.

Oradea-mare, 4 iunie 1870.

Consistoriulu gr. or. Oradani.

PROTOCOLULU

Siedintieloru ținute din partea sinodulu eparchiale a diecesei romane greco-orientale din Aradu, — în anul 1870.

(Continuare)

Siedint'a III.

ținuta în 21. Aprile, 3 maiu a. c.

Presidiulu ordinariu. Notariu: I. Grozescu.

Nr. 26. Cetindu-se protocolulu siedintiei precedente,

se autentica.

Nr. 24. Presidiulu presenta urmatóriele acte intrate mai de curundu și adevă:

Credentiaľulu dlui Petru Cermena deputatu din Temisior'a și a dlui Parteniu Gruescu deputatu din Birchisiu, cari se strapunu comisiunei verificatórie.

Nr. 28. Recursulu mai multoru locuitori din Giula germana în privint'a disolvarei comitetulu și epitropiei parohiale.

Se strapunu comisiunei pentru petitiuni.

Nr. 29. Presidiulu și substerné reportulu în privint'a cercurilor electorale infintiate pentru alegerea membrilor mireni ai sínódeloru protopresviterali, — precum și conspectulu sumariu alu cercurilor electorali infintiate pentru alegerea membrilor sinodulu eparchiale.

Ambele se iéu spre sciintia și totu de odata se decide strapunerea lor la comisiunea organizatória carea se va alege în siedint'a mai de aprópe.

Nr. 30. Desbatendu-se superarea motiuniloru în obiecte de urgentia, și constatandu-se lips'a stenografiloru receruti pentru facerea protocolóloru stenografice, —

Pentru suplinirea necesitatei de protocoló stenografice se dispune scrierea unui Diurniu, carele macar pe scurtu, dar cátu se póte de genuinu se cuprinda cursulu întregu și motivele principale ale desbateriloru: éra cu executarea acestei mesuri se înarcatu a comisiune de cinci, din dd. Vincentiu Babesiu, Georgiu Vasilevi-

II. După aceste resumaté tractéza în specie trifurcatiunea ungréscă după urméza:

„Copiii de 15—16 ani si-vor alege cariera lor viitoria cu pricepere destulu de chiara si se vor decide, dacă voiescu se se faca filologi, juristi, medici, naturalisti séu tehnici. Dacă va fi nimerita acéstă alegere séu ba, nu se mai indoiesce nimenea. Celu putinu atât'a e siguru, că tinerimea după ce a ajunsu odata la universitate si si-a alesu o cariera, nu mai póte se-si aléga alt'a; căci cum ar si puté d. e. unu tineru, carele s'a înscrisu la sciintiele naturale, se tréca la facultatea filologica séu juridica forase se întórca érași în Lyceu, ca seinvetie: Latin'a Gréc'a, Philosophi'a, Anticitatile, Istori'a și Arithmetica politica, adeva obiectele prescise pentru unu cursu de trei ani. Nici instructiunea privata nu li póte ajutá, chiaru si dacă ar poté-o plati, pentru că profesorulu de la academi'a juridica începe a propune ascultatoriloru sei pe bas'a cunoscintieloru, ce le aduce cu sine ascultatorii sei esiti din Lyceu; acestia sci Psychology, Logica, Ethica, dreptulu ratiunei, cunoscintie detaiate despre referintiele romane de statulu și dreptu, cunoscintie din istoria bisericesca cu referintia la dreptulu bisericescu, și cunoscintia din Arithmetica politica. (Óre în scóla cine va propune aceste specialitati? Au dóra se va cere ca candidatii scóleloru se fie juristi absoluti?) Totu asia e și la cele lalte fa-

cultati; tôte primescu scolari cu cunoscintie însemnate de specialitate. Celu care vré se tréca dela o facultate la alt'a, pentru că vede si pricepe, că póte face spóriu mai bunu; celu, carele vré se tréca; pentru că necesitatea cea nendurata ilu siléscé, de aceea va fi vai si amaru pe viitoriu în Ungaria. Universitatile straine nu-i vor poté ajutá nici atât'a, căci elu (scolariulu din Ungaria) a încetatu cu cultivarea sa generala înca în a siés'a clasa. Dlu Eötvös dice, scolariulu prin aceea, că trebuiá în alu 10-le anu alu verstei sale se decida pentru gimnasiu séu pentru scóla reala, comitea unu pasu stangaciú, care după aceea ilu pota îndreptá numai cu mare jertia de timp. — Dacă dlu Eötvös a crediutu că va delaturá acestu reu prin aceea, că a pusu alegerea carierii cu 4 ani mai tardiu, adeva după finirea gimnasiulu inferioru, apoi se scie, că vindecarea încercata s'a schimbatu într'o bóla si mai grea.

Acum mai daparte. Acéstăsystema a trifurcatiunii va se dee unu sbornu mai mare scóleloru inalte (universitatii), prin aceea, că li aduce scolari pregatiti după cerintia (specialitate). În fapta lucrulu sta altcum. Elevii vinu la universitate — fie ori ce facultate — cu unu gradu de cultura generala, după cum ilu are si-lu póte avé unu scolaru din Germani'a dlui secund'a inferiora, séu după impartiéla dlu Eötvös, după cum ilu are unu scolaru din clas'a a

M., căci acolo se fuesce cultura generala. Pe bas'a acesteia, progariti vor trebui întocmité la universitate prelegerile pentru studentii deosebitelor facultati d. c. prelegerile din istoria. Iar apoi colegiele strinsu speciale? Va resultá pentru scolari din pregatirea speciala unu spóriu deosebitu? Totu omulu, carele a precugetau numai nitielu poterea priceperii ominesci, crele arc cátu atât'a idea chiara despre deosebrea între studiile academice și între investirea din scóla, carele scie face deosebire între cultura generala potrivita omului si între lucrarea methodica científica, va dá de siguru respnsu negativu la întrebarea de susu. — Póte cipentru unii va avé în acéstă privintia mai mare valóre parerea autoritatiloru chiaru din sántiele reale; iata dara, ce dice mediculu Vseliconus din Zürich într'o scrisóre cátra G. Ulig în Aarau: „Trimiteti-ne juni, cu cultura hmana puternica și înzestrati cu cunoscintie clare mathematico si physice, tineri, cari s'au expriciatu în pricepere si cugetare. Acestia ni sūt cu multu mai bine veniti, decâtu aceia, că sunt doba de cunoscintie detaiate speciale, intruati ca papusiele în diversele ramuri scientife si tempiti la minte prin bovisarea, fara de căa nu poteau se-si însusiesca acele cunoscintie Cesti din urma tempiti si greoi cum sunt, dregula n'au nici unu interesu pentru adevérea sciintia, și de aceea nici nu potu fini ma-

terialulu prescisu la universitate în timpulu prescisu.“ Profesorulu Bolley în Zürich, o autoritate însemnata în chemia, dice: (vedi: Verhandl. des Vereins schweizer. Gymnasiallehrer 3. u. 4. O. A. 1868. Aarau 1869. 511. f.) „Eu potu se spunu numai atât'a că, între numerosii mei scolari, am avutu unu numeru nu nensemnalu de aceea, cari au venitu de la gimnasie si forase si avutu nici unu feliu de instructiune în chemia înainte de aceea, au ascultatu prelegerile mele în Polytechnica. Am aflatu, că acesti scolari au fostu mai sprinteni de spiretu si că s'au potutu orientá în prelegerile mele mai bine de cátu multimea scolariloru, cari venisera din scólele reale si industriale. Totu asiá-mi spunu în genere si docentii de chemia de la academi, că ei totdouna au facutu spóriu bunu atâtu în prelegeri cátu si în laboratórie, cu acei candidati, cari nainte de aceea nu studiasera chemia de-feliu, numai dacă n'au fostu de totu lenesi.“ — După multe esperiintie, ce le facuse prof. Rouland cu scolarii sei, pe candu esistá si în Francia system'a bifurcatiunii, într'unu raportu d'd. 23. Aug. 1868. adresatu imperatulu Napoleonone scrisé urmatóriele: „Le médecin doit être avant tout préparé à l'apprentissage scientifique pour une instruction littéraire complète. En négligeant les humanités, il néglige un élément indispensable pour lui.“ (Va urmă.)

